

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/22/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6720204822
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6720204822.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Galla a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci žalobcov: I/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. X, XXX XX C. a 2/ B. D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. X, XXX XX C., obidvoch právne zastúpených advokátom JUDr. Ľubomírom Ivanom, IČO: 42 197 821, so sídlom Námestie SNP 41, 960 01 Zvolen, proti žalovaným: I/ B. E. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, XXX XX C. a II/ B. G. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, XXX XX C., obidvoch právne zastúpených advokátom JUDr. Radkom Petruňom, IČO: 40 242 315, Advokátska kancelária Abelovský – Petruňo, so sídlom Tehelná 189, 960 01 Zvolen, o odstránenie neoprávnenej stavby, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 14C/44/2020-299 zo dňa 29. septembra 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.
II. Žalovaní I/ a II/ spoločne a nerozdielne sú povinní zaplatiť žalobcom I/ a 2/ spoločne a nerozdielne náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd, ako súd prvej inštancie, o žalobe žalobcov na odstránenie neoprávnenej stavby rozhodol tak, že:

„I. Žalovaní I/ a II/ sú povinní odstrániť neoprávnenú stavbu – „oporný múr“ postavený na pozemku žalobcov I/ a 2/ CKN parc.č. XXX/X, zapísanom na LV č. XX, vedenom katastrálnym odborom Okresného úradu Zvolen, nachádzajúcim sa v katastrálnom území C., v Obci C., okrese H. v rozsahu plochy:

- M2 označenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XXX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX (5 m2),
- B1 označenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX – XX (2 m2),
- B2 označenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX (2 m2),
- B3 označenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX (1 m2),
- B4 označenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX (1 m2),
- Z1 označenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX (1 m2),
- Z2 označenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX (1 m2),
- Z3 označenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX (7 m2)

vymedzenej znaleckým posudkom č. 2/2022 zo dňa 19.03.2022 znalca E. A. I. v zmysle Znaleckého grafického nákresu č. 1 – detail, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku, do 30-tich dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaní I/ a II/ sú p o v i n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v rozsahu 100 %, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.“

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil poukazom na ust. § 135c Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov), v nadväznosti na § 118 ods. 1, § 119 ods. 2 a § 120 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Skutkovo vo svojom rozhodnutí poukázal na účelnosť odstránenia neoprávnene zriadenej stavby, pre nepreukázanie tvrdení žalovaných, že by účelom stavby bolo stabilizovať a spevňovať svahovitý terén, ako aj tvrdenú hospodársku stratu odstránením časti neoprávnenej stavby. Okresný súd tiež poukázal na to, že funkčnosť, stabilita oplotenia, včítane ich podpier, bola predmetom aj štátneho stavebného dohľadu, pri ktorom bolo zistené, že oplotenie betónových tvárnic, tzv. „oporný múr“ preukazuje trhliny a odchylenie od vertikálnej osi. Stavba vykazovala technické vady závažného charakteru, čo vyplývalo aj zo statického posudku vypracovaného E. I. J., v ktorom bolo konštatované, že betónové bloky zaručujú len lokálnu stabilitu a bezpečnosť oplotenia. Z technického hľadiska stavba vykazovala závažné nedostatky už v roku 2017, pričom žalovaní v konaní neprodukovali žiaden dôkaz, že by sa technický stav stavby medzičasom zmenil. O tom, že stavba sa vychýľuje aj po podaní statického posudku, svedčí i projekt vypracovaný v júli 2020 E. I. F., ktorý doložili samotní žalovaní a z ktorého vyplýva, že ide o značné vychýlenie oplotenia, tzv. „oporného múru“, vo vrchných radoch až do 27 cm. Na základe uvedených skutočností súd rozhodol o usporiadaní vzťahov medzi stranami odstránením časti stavby. O nároku strán sporu na náhradu trov konania, vzhľadom na úspech žalobcov, rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP (zákon č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok).

3. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie žalovaní I/ a II/. Odvolanie podali z dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

4. Žalovaní namietli, že okresný súd posúdil „oporný múr“ ako stavbu neoprávnenú, ktorá je do jedného celku zložená z troch častí, a to: oporného múru, oporných betónových blokov a základového betónu presahujúceho oporný múr a betónové bloky. Podľa názoru žalovaných sú oporné betónové bloky a základový betón, ktorý ich presahuje, samostatnou stavbou oddelenou od oporného múra, ktorá má so samostatným oporným múrom spoločné len to, že sa nachádza v jeho tesnej blízkosti. Oporné betónové bloky a ich základový betón boli totiž vybudované v apríli 2016, t. j. až 6 rokov po výstavbe samotného oporného múra, pričom sa jedná o stavby so samostatným betónovým základom. Z týchto dôvodov betónové bloky a betónové základy nemožno považovať za neoprávnenú stavbu. Navyše, oporné betónové bloky, vrátane ich základov, boli umiestnené na pozemku žalobcov so súhlasom žalobcov. Okresný súd tak vo vzťahu k oporným betónovým blokom a ich základovým betónom vec nesprávne právne posúdil, čo spôsobuje vecnú nesprávnosť a nezákonnosť napadnutého rozhodnutia. Žalovaní tiež v odvolaní namietli, že časť oporného múra zasahuje na pozemok žalobcov len o výmere 5 m². Tento presah zo strany žalovaných nebol vedomý a úmyselný, a preto odstránenie tejto časti oporného múra nemožno považovať za účelné. Súd prvej inštancie nariadil odstrániť časť oporného múra zaberajúcu plochu pozemku žalobcov o výmere 5 m², čím sa oporný múr zúži do takej miery, že bude ohrozená jeho stabilita a statika. Oporný múr tiež slúži na oddelenie susedných pozemkov, ale predovšetkým na stabilizovanie a spevňovanie svahovitého terénu a jeho asanáciou sa ohrozí stabilita terénu a u žalovaných vzniká aj hrozba zrútenia tenisového kurtu. O neúčelnosti odstránenia časti oporného múra svedčí ten fakt, že stavebné práce týkajúce sa prípadnej asanácie oporného múra by si vyžiadali značné investičné náklady a finančne a časovo-technicky náročné práce. Žalobcovia takmer 10 rokov nevzniesli žiadne námietky týkajúce sa umiestnenia oporného múra, a preto odstránenie časti oporného múra je neprimerane tvrdé riešenie. Aj z hľadiska spravodlivého usporiadania vzťahov medzi vlastníckymi susediacich pozemkov by hranica medzi pozemkami mala viesť stredom tohto oporného múru. V danom prípade mal súd v zmysle § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva v časti oporného múru. V tejto súvislosti okresný súd nevykonal návrh na dokazovanie navrhnutý žalovanými ohľadne odborného vyjadrenia za účelom určenia náhrady za zriadenie vecného bremena, čím je naplnený odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. f) CSP. Zároveň žalovaní podali odvolanie aj voči výroku II. napadnutého

rozhodnutia o náhrade trov konania, keďže tento výrok je závislý od výroku o veci samej. Rozsudok okresného súdu považujú za vecne nesprávny a nezákonný, z tohto dôvodu navrhli, aby odvolací súd zrušil rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, prípadne zmenil rozsudok a žalobu zamietol a v takom prípade uložiť žalobcom povinnosť nahradiť žalovaným trovy konania.

5. Žalobcovia 1/ a 2/ vo vyjadrení sa k odvolaniu žalovaných uviedli, že odvolanie nepovažujú za dôvodné, keďže žalovaní iba opakujú svoje tvrdenia uvedené v konaní, na ktoré zo strany súdu prvej inštancie dostali relevantné odpovede. Žalovaní ignorujú dôvody, ktoré viedli žalobcov k podaniu žaloby. Žalovaní majú pravdu, že výstavbu múru zo strany žalovaných žalobcovia nenamietali, ale bolo tomu tak iba z dôvodu, že boli presvedčení o tom, že žalovaní tak veľkú investíciu robia na svojom vlastnom pozemku. Súhlasili tiež so vstupom na svoj pozemok, keďže žalovaní chceli múr opravovať, avšak žalobcovia nevedeli, že tou opravou myslia osadenie masívnych podporných blokov, na osadenie ktorých nikdy žiadny súhlas žalobcovia nedali. Pred výstavbou realizovanou žalovanými na mieste múru žiadny múr nestál, terén na tomto mieste plynulo stúpala a bolo rozhodnutím žalovaných si terén v prudkom stúpaní vyrovnáť a na vytvorenej rovine vybudovať tenisový kurt. Samotný múr je poškodený, hrozí jeho samovoľné zrútenie, keďže buď nemá vôbec základ, alebo je základ príliš plytký. Žalovaným nič nebráni postaviť nový múr, dokonca im žalobcovia opakovane uviedli, že im k tomu v nevyhnutnom rozsahu umožnia prístup zo svojho pozemku. Počas konania tiež navrhli žalovaným, že im v nevyhnutne potrebnej časti pozemku odpredajú s podmienkou, že dôjde k vybudovaniu nového múru, avšak žalovaní túto podmienku odmietli. Neobstojí tvrdenie žalovaných o hodnote pozemku žalobcov, či hodnote potrebných nákladov na asanáciu múru. Žalobcovia odmietajú tvrdenie žalovaných, že by odstránením múru došlo k narušeniu statiky stavieb nachádzajúcich sa nad múrom. Čo sa týka zriadenia vecného bremena, žalobcovia s tým nesúhlasia, nakoľko vecné bremeno možno zriadiť iba k legálnej stavbe. Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozsudok považujú za vecne správny, riadne odôvodnený, preto ho navrhli ako spravodlivý potvrdiť. Zároveň si uplatnili náhradu trov odvolacieho konania.

6. Žalovaní v reakcii na vyjadrenie žalobcov opätovne poukázali na to, že žalobcovia proti výstavbe oporných betónových blokov nevzniesli námietky, s výstavbou týchto blokov súhlasili a za tým účelom poskytli žalovaným súčinnosť. V prípade, že žalobcovia už v apríli 2016, t. j. v čase výstavby oporných blokov mali za to, že sa jedná o stavbu neoprávnenú, napriek tomu sa nedomáhali, či už na súde, alebo stavebnom úrade, zastavenia stavebných prác, preto konanie, ktorým sa domáhajú odstránenia týchto blokov je možné považovať za šikanózne. Navyše, žalobcovia sa domáhajú odstránenia oporného múru z dôvodu, že by sa malo jednáť o tzv. neoprávnenú stavbu, nie z dôvodu, že vážne ohrozuje ich práva. Štyri betónové bloky boli vybudované žalovanými práve v záujme zabezpečenia stability opornej steny oporného múru a podopierajú oporný múr. Žalovaní navrhli aj mimosúdne riešenie predmetného sporu, a to navrhli odkúpenie tej časti pozemku, ktorého hranice kopírujú súčasný stav sporného oporného múru, čo však žalobcovia neakceptovali. Žalobcovia vo svojom vyjadrení nekonkretizujú ani dôvody, pre ktoré nesúhlasia so zriadením vecného bremena. Na základe uvedených skutočností žalovaní zotrvali na svojom odvolacom návrhu.

7. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP), viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1, 2 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti týchto dôvodov, so zdôraznením ďalších dôvodov, vzhľadom na odvolacie námietky žalovaných I/, II/.

10. Okresný súd zrozumiteľným a vyčerpávajúcim spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobe žalobcov 1/, 2/ vyhovel. Jeho úvahy vychádzajúce zo skutkových okolností sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Okresný súd náležite zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Odvolací súd s týmto posúdením veci súhlasí a s prihliadnutím na obsah spisu hodnotí postup okresného súdu ako správny a zákonný. Okresný súd sa v odôvodnení rozsudku dôsledne zaoberal aj námietkami, ktoré

opakovane žalovaní I/, II/ uvádzajú v odvolaní. Nebolo preto úlohou odvolacieho súdu (a nebolo by ani účelné) tieto opakovane uvádzať. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrzovaným rozsudkom okresného súdu vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. V tomto zmysle rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa preto zamerlal len na námietky žalovaných I/, II/ uvádzaných v odvolaní, ktoré však nepovažoval za dôvodné.

11. Žalobcovia sa domáhali voči žalovaným odstránenia neoprávnenej stavby „oporného múru“ postaveného na pozemku žalobcov v rozsahu plochy konkrétne vyznačenej lomovými bodmi vymedzenými znaleckým posudkom č. 2/2022 zo dňa 19.03.2022 znalca E. A. I., ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku, a to v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka.

12. Podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len „vlastník stavby“).

13. Žalovaní v odvolaní namietali, že okresný súd posúdil „oporný múr“ ako stavbu neoprávnenú, ktorá je do jedného celku zložená z troch častí, a to: oporného múru (plochy M1 a M2), oporných betónových blokov (plochy B1, B2, B3 a B4) a základového betónu presahujúceho oporný múr a betónové bloky (plochy Z1, Z2 a Z3).

14. Uvedené námietky žalovaní vznášali už v priebehu konania pred súdom prvej inštancie a okresný súd sa s týmito námietkami v odôvodnení svojho rozsudku náležite vysporiadal. Správne okresný súd poukázal na to, že Občiansky zákonník v § 135c upravuje osobitný prípad zásahu do vlastníckeho práva, ktorým je tzv. neoprávnená stavba. Pod stavbou na cudzom pozemku je treba rozumieť stavbu, ktorá bola postavená na pozemku, ktorého vlastníkom nie je stavebník. Neoprávnenou stavbou (spravidla aj nepovolenou stavbou) je stavba postavená v rozpore so zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v znení neskorších prepisov. Podstata neoprávnenej stavby teda spočíva v tom, že stavebník stavia na cudzom pozemku bez toho, aby mu svedčil právny titul umožňujúci na cudzom pozemku stavať. Pre klasifikáciu stavby ako neoprávnenej nie je rozhodujúce či stavebník mal, alebo nemal stavebné povolenie a bez ďalšieho nie je rozhodujúce ani vydané kolaudačné rozhodnutie. Pri rozhodovaní o neoprávnenej stavbe nie je rozhodujúce ani to, či ide v zmysle stavebných predpisov o stavbu povolenú, alebo nie (pozri aj rozhodnutie NS ČR 22Cdo 2223/2013). O neoprávnenú stavbu teda ide vtedy, ak niekto na cudzom pozemku postavil stavbu bez toho, aby k tomu mal občianskoprávny titul (t. j. zákonom vyžadované oprávnenia, ktorým je predovšetkým právo vlastnícke, právo zodpovedajúce vecnému bremenu alebo obligačné právo umožňujúce mu na cudzom pozemku zriadiť stavbu). V tejto súvislosti okresný súd správne poukázal aj na to, že pre kvalifikáciu stavby ako neoprávnenej postačuje, ak stojí na cudzom pozemku len sčasti (rozsudok NS SR z 1. septembra 2014, sp. zn. 6MCdo/44/2012, R 40/2014). Okresný súd preto správne stavbu „oporný múr“ posúdil ako stavbu neoprávnenú, pretože je postavená na cudzom pozemku (pozemku žalobcov), čo i len z časti. Žalovaní nikdy nemali súhlas od žalobcov, aby oporný múr stál na pozemku, čo i len z časti, žalobcov. Pokiaľ žalobcovia súhlasili so stavbou oporného múru, súhlasili v domnení, že bude postavený na pozemku žalovaných s tým, že žalovaným umožnia prechod cez svoj pozemok za účelom výstavby, či už oporného múru alebo opravy múru (nie výstavby oporných betónových blokov ako plochy B1 až B4). Odvolacia námietka žalovaných preto v tomto zmysle je nedôvodná a správne okresný súd obšírne a podrobne odôvodnil, prečo posúdil „oporný múr“ ako stavbu neoprávnenú.

15. Odvolací súd nesúhlasí ani s posúdením „oporného múru“ žalovanými v rozsahu, že oporné betónové bloky a základový betón, ktorý presahuje oporný múr sú samostatnou stavbou, oddelenou od oporného múru, ktorá má so samostatným oporným múrom spoločné len to, že sa nachádza v jeho tesnej blízkosti. Aj v tejto súvislosti okresný súd podrobne odôvodnil, čo je súčasťou veci, s poukazom na ust. § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

16. Podľa § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka, súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa jej povahy patrí a nemôže byť oddelené bez toho, aby sa tým vec znehodnotila.

17. Aj podľa názoru odvolacieho súdu „oporný múr“ je potrebné posudzovať ako jednu stavbu, jednu vec, ktorou súčasťou sú, okrem hlavnej veci v právnom zmysle (samotný oporný múr), aj oporné betónové bloky, ako aj základový betón presahujúci oporný múr a betónové bloky.

18. Súčasť veci (hlavnej) charakterizuje to, že: a) podľa povahy súčasti veci, táto súčasť patrí k veci hlavnej, b) v prípade oddelenia súčasti veci by sa vec znehodnotila. Základový betón presahujúci oporný múr a betónové bloky, ako aj oporné betónové bloky treba tak považovať za súčasť hlavnej veci, a to oporného múru, pretože bez tejto hlavnej veci by uvedené veci nemali svoj význam. Správne preto okresný súd pri posudzovaní nároku žalobcov posúdil „oporný múr“ ako jednu stavbu, ktorej súčasťou okrem hlavnej stavby – oporného múru sú oporné betónové bloky a základový betón (pozri aj rozhodnutie NS ČR 29Cdo 4456/2011, podľa ktorého ak nezanikla pôvodná stavba pri stavebných úpravách, potom platí, že všetko, čo k nej v dôsledku týchto úprav prirastie a inak spĺňa podmienky podľa § 120 Občianskeho zákonníka (prístavba, nadstavba, stavba) sa stáva súčasťou pôvodnej stavby. Nie je rozhodujúce, aká bola cena vykonaných stavebných úprav, z akých zdrojov bola hrazená a v akom rozsahu tieto úpravy kvalitatívne alebo kvantitatívne pôvodnú stavbu rozšírili, resp. zmenili, stavba existuje kontinuálne, hoci neskôr ako vec pozmenenej povahy). Súčasť veci, totiž, tvorí s vecou hlavnou vec jediná a je s ňou podrobená jednotnému právnomu režimu a zdieľa teda všetko, čo sa po právnej stránke týka hlavnej veci, a to najmä vtedy, ak sa v dôsledku faktického spojenia stala súčasťou hlavnej veci.

19. Žalovaní tiež v odvolaní namietali, že len časť oporného múru zasahuje aj na pozemok žalobcov, a to konkrétne do KNC parc. č. XXX/X – plocha B. o výmere 5 m². Ani odstránenie tejto časti oporného múru nemožno považovať za správne a spravodlivé. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že žalovaní vo vymedzení zásahu „oporného múru“ do vlastníctva žalobcov zavádzajú. Neoddeliteľnou súčasťou rozsudku je totiž aj znalecký grafický náčrt č. 1 znalca E. A. I., ktorý konkrétne vymedzil znaleckým posudkom č. 2/2022 zo dňa 19.03.2022 plochu označenú lomovými bodmi, ktorými dochádza k zásahu do vlastníctva žalobcov (presah oporného múru ako celku do nehnuteľnosti žalobcov). Pri podrobnom skúmaní znaleckého grafického náčrtu č. 1 by totiž žalovaným muselo byť zrejmé, že záber do nehnuteľnosti žalobcov nie je len v rozsahu 5 m², ako tvrdia žalovaní, ale 20 m², teda nejde o nepatrný záber. Záber totiž nemožno chápať len v rozsahu pôvodne postaveného oporného múru, ale aj následne postavených oporných betónových blokov – plochy B1 až B4, ako aj základového betónu umiestneného pod úrovňou pozemku presahujúceho oporný múr a betónové bloky. Nielen samotný oporný múr, ale ani oporné betónové bloky a ani základový betón totiž nemôžu byť umiestnené na cudzom pozemku. Pokiaľ by aj čo len základový betón (pod úrovňou pozemku) presahoval do pozemku žalobcov, dochádzalo by k porušovaniu vlastníckeho práva žalobcov a bolo by to možné charakterizovať ako zriadenie stavby na cudzom pozemku. Aj v tomto zmysle okresný súd náležite svoje rozhodnutie odôvodnil a v odôvodnení konkrétne poukázal aj na farebné grafické znázornenie presahu v zmysle znaleckého grafického náčrtu č. 1, a to v bode 50. odôvodnenia svojho rozhodnutia. Presah 20 m² jasne vyplýva v zmysle grafického náčrtu č. 1 - detail (Príloha P7) znaleckého posudku č. 2/2022 zo dňa 19.03.2022 znalca E. A. I. v rozsahu spolu 20 m² veľkosťou plochy M2 z CKN parcely č. XXX/X vymedzenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XXX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX (zvýraznená červenou farbou) a je rovná 5 m², veľkosťou plochy B1 z CKN parcely č. XXX/X vymedzenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX – XX (zvýraznená modrou farbou) a je rovná 2 m², veľkosťou plochy B2 z CKN parcely č. XXX/X vymedzenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX (zvýraznená modrou farbou) a je rovná 2 m², veľkosťou plochy B3 z CKN parcely č. XXX/X vymedzenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX (zvýraznená modrou farbou) a je rovná 1 m², veľkosťou plochy B4 z CKN parcely č. XXX/X vymedzenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX (zvýraznená modrou farbou) a je rovná 1 m², ďalej veľkosťou plochy Z1 z CKN parcely č. XXX/X vymedzenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX (zvýraznená zelenou farbou) a je rovná 1 m², veľkosťou plochy Z2 z CKN parcely č. 202/4 vymedzenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX (zvýraznená zelenou farbou) a je rovná 1 m², veľkosťou plochy Z3 z CKN parcely č. XXX/X vymedzenej lomovými bodmi č. XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX – XX (zvýraznená zelenou farbou) a je rovná 7 m².

20. Vzhľadom na uvedené, absolútne nedôvodná je odvolacia námietka žalovaných, že oporný múr len o výmere 5 m² zasahuje do pozemku žalobcov a že len kvôli tejto 5 m² výmere, pokiaľ by sa odstránil oporný múr, by bola ohrozená jeho stabilita a statika. Nemožno preto akceptovať ani odvoláciu námietku

žalovaných o neúčelnosti odstránenia časti oporného múru s vyžiadaním si značných finančných nákladov, ktoré by niekoľkonásobne presiahli hodnotu dotknutej časti pozemku žalobcov CKN parc. č. XXX/X o výmere 5 m². Oporný múr, či už jeho súčasťou, totiž značne zasahujú do vlastníckeho práva žalobcov, preto správne okresný súd nariadil odstránenie tohto oporného múru, ako neoprávnenej stavby zriadenej na cudzom pozemku. V tejto súvislosti nie je možné akceptovať ani názor žalovaných, že oporný múr je prirodzenou hranicou a slúži obom stranám a že hranica medzi pozemkami by mala viesť stredom tohto oporného múru. Žiadne právne ustanovenie totiž neupravuje skutočnosť, že hranica medzi pozemkami by mala viesť stredom konkrétnej stavby. Každá stavba totiž musí byť oprávnená a ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (pozri aj rozhodnutie NS ČR 33Cdo 4979/2008). Vlastník pozemku je aktívne legitimovaný na podanie žaloby na odstránenie čo i len časti stavby, aj keby jej ďalšia časť nestála na jeho pozemku (rozhodnutie NS ČR 22Cdo 2284/2009).

21. V odvolaní tiež žalovaní namietali, že okresný súd mal v zmysle ust. § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k časti oporného múru, pretože najvhodnejším a najsprávnejším riešením danej veci by bolo zriadenie vecného bremena k časti pozemku žalobcov CKN parc. č. XXX/X v prospech žalovaných, ako vlastníkov oporného múru. Nakoľko okresný súd týmto spôsobom nepostupoval, návrh žalovaných na dokazovanie v tomto smere nevykonal (odborné vyjadrenie za účelom určenia výšky náhrady za zriadenie vecného bremena) dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil.

22. Podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka, súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu - vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe.

23. Odvolací súd uvádza, že súd má možnosť postupovať podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka iba vtedy, ak by odstránenie stavby nebolo účelné a vlastník pozemku by s prikázaním stavby do vlastníctva nesúhlasil (§ 135c ods. 2 Občianskeho zákonníka). V takomto prípade má súd možnosť usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe. Súd nemôže takýmto rozhodnutím meniť vlastnícke vzťahy k pozemku, môže iba pozemok zaťažiť vecným bremenom, a to vždy za náhradu. Žalovaní však v priebehu celého súdneho konania neuviedli, aké konkrétne vecné bremeno majú na mysli a aké konkrétne vecné bremená by mali obmedziť vlastníkov pozemkov (žalobcov) v prospech žalovaných. Navyše, vlastník pozemku nemôže žalovať o spôsob vyrovnania vzťahov medzi ním a neoprávneným stavebníkom, ktorý vyplýva z § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. V tomto odseku je dispozícia, ktorá by sa mala použiť vtedy, keď nie sú splnené zákonné predpoklady na odstránenie stavby, ani na jej prikázanie vlastníkovi pozemkov. Táto dispozícia citovanej právnej normy by mala byť základom procesnej obrany neoprávneného stavebníka. Tieto uvádzané okolnosti však nenastali. V konaní boli splnené zákonné predpoklady na odstránenie stavby a žalovaní v rámci procesnej obrany nekonkretizovali, aké vecné bremeno by mal súd zriadiť za náhradu a nekonkretizovali ani výšku náhrady. Žalovaní si musia uvedomiť, že ide o sporové konanie, v ktorom platí princíp kontradiktórnosti konania a povinnosti tvrdenia a preukázania svojich tvrdení. Nič nebránilo žalovaným podať návrh na zriadenie konkrétneho vecného bremena špecifikovaného žalovanými a za tým účelom nič nebránilo žalovaným preukázať primeranú výšku náhrady za zriadenie požadovaného vecného bremena. V tomto smere však žalovaní okrem všeobecných tvrdení zostali nečinní. V tejto súvislosti okresný súd správne poukázal na to, že pri riešení sporu ohľadne stavby na cudzom pozemku v zmysle § 135c postupoval podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka, teda postupoval v zmysle poradia spôsobov vyrovnania právnych vzťahov medzi neoprávneným stavebníkom a vlastníkom pozemku tak, ako to určuje zákon. V prvom rade teda zvažil odstránenie stavby a len pokiaľ by odstránenie stavby nebolo účelné, nastupujú ďalšie varianty upravené v § 135c ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka (prikázanie stavby za náhradu do vlastníctva vlastníka pozemku, čo v tomto prípade neprichádza do úvahy, alebo fakultatívne usporiadanie pomerov medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby inak). Okresný súd preto správne nevykonal žalovanými navrhované dokazovanie, a to vyžiadanie si odborného vyjadrenia za účelom určenia výšky náhrady za zriadenie vecného bremena, čo aj odôvodnil vo svojom rozhodnutí, prečo uvedený dôkaz nepovažoval za potrebný. Rozhodnutie okresného súdu len na základe toho, že nenapĺňa predstavy žalovaných, preto nemožno považovať za vecne nesprávne a nezákonné.

24. Odvolací súd sa zaoberal všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovaných, nemal žiadne pochybnosti o vecnej správnosti rozhodnutia okresného súdu, preto rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny, a to aj v závislom výroku o trovách konania, vzhľadom na úspech žalobcov 1/ a 2/ v konaní.

25. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP (ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie) v nadväznosti na § 255 ods. 1 CSP (súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci) tak, že žalovaných I/ a II/ zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, vzhľadom na úspech žalobcov 1/ a 2/ v odvolacom konaní. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

26. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.